

Biuletyn informacyjny

Marzec 2011

Nr 2(3)

Szanowni Państwo,

zapraszam do lektury trzeciego numeru Newslettera Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą.

Tematem przewodnim bieżącego wydania jest **Rok Odkrywania Talentów**. Przygotowaliśmy dla Państwa informacje o obchodach Roku, a także zbiór przydatnych adresów internetowych instytucji i inicjatyw w szczególności wspierających rozwój talentów i uzdolnień polskich uczniów.

Wszystkie polskie szkoły za granicą zapraszamy do wzięcia udziału w nowym konkursie „Czesław Miłosz multimedialnie” organizowanym przez ORPEG/ Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie.

W bieżącym numerze newslettera znajdziecie Państwo także informacje o aktualnościach związanych z pracą ORPEG-u oraz projektem „Otwarta szkoła – system wsparcia uczniów migrujących”. „Otwarta szkoła” to innowacyjny projekt systemu konsultacji on-line, który jest realizowany przez ORPEG od 2010 roku. Projekt ten jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

W imieniu całego zespołu ORPEG-u zachęcam do lektury biuletynu, a także do podzielenia się z nami Państwa uwagami i sugestiami.

Magdalena Bogusławska

Dyrektor

Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą

W tym numerze:

Rok Odkrywania Talentów	2
Konkurs Polonistyczny. II etap już wkrótce!	2
Koła zainteresowań – rozwój młodych talentów	2
Podstawy tworzenia dobrego szkolenia e-learningowego	3
Czesław Miłosz multimedialnie	5
Zbiór przydatnych adresów internetowych	6

ROK ODKRYWANIA TALENTÓW

Ministerstwo Edukacji Narodowej, wspierając rozwój zdolności i zainteresowania uczniów, ogłosiło rok szkolny 2010/2011 Rokiem Odkrywania Talentów. Zachęcamy do udziału w tej cennej inicjatywie!

W ramach obchodów ROT utworzono ogólnopolską, internetową mapę miejsc wspierających uzdolnienia dzieci i młodzieży. Mapa szkół i innych instytucji przyjaznych młodym talentom znajduje się na stronie internetowej:

www.roktaentow.men.gov.pl/projekt-miejsca-odkrywania-talentow.

Miejsca wspierające młode talenty mogą zgłaszać się za pośrednictwem formularza udostępnionego w serwisie ROT: www.roktaentow.men.gov.pl

Warto znaleźć się na mapie instytucji przyjaznych talentom. To nie tylko prestiż i szansa na zaprezentowanie swoich dokonań przed szeroką publicznością, ale i możliwość wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk z podobnymi ośrodkami edukacyjnymi i szkołami w całym kraju.

Zachęcamy wszystkie szkoły do aktywnego udziału w obchodach Roku Odkrywania Talentów!

Konkurs polonistyczny. II etap już wkrótce!

W ramach projektu „Otwarta szkoła” Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą organizuje obecnie we współpracy z Komitetem Głównym Olimpiady Literatury i Języka Polskiego konkurs języka polskiego dla polskich uczniów mieszkających za granicą.

Do udziału w konkursowych zmaganiach przystąpiło ponad 800 polskich uczniów mieszkających za granicą. „Nie oczekiwaliśmy, że zainteresowanie ze strony szkół polskich na całym świecie będzie aż tak duże!” - cieszy się z wyników pierwszego etapu konkursu koordynatorka Krysia Ćwiertniewska.

19 marca laureaci pierwszego etapu wezmą udział w II turze konkursu, przeprowadzanej całkowicie on-line. Ponad 100 uczniów z 40 szkół polskich z krajów w Europie, Ameryce Północnej i Azji jednocześnie przystąpi do pisania wypracowania.

„Konkurs ma się zacząć o 14:00 czasu polskiego. Żartujemy, że ci z Ameryki się nie wyśpią, a z Azji pójść później spać” - tłumaczy koordynatorka. „W ten sposób gwarantujemy nie tylko uczciwy przebieg konkursu, ale też przekazujemy uczniom ważną wiadomość - należą do jednego kraju i jednej wspólnoty.” - podkreśla Krystyna Ćwiertniewska. Na zwy-

cięzców II etapu konkursu czekają atrakcyjne nagrody i upominki od ORPEG-u.

Dla grupy młodszej będzie to ostatni etap konkursu, natomiast laureaci II tury z grupy starszej przyjadą do Warszawy na III etap konkursu, który się odbędzie 5-7 kwietnia. Wygrana gwarantuje laureatowi indeks na studia polonistyczne w wybranej polskiej uczelni.

Dodatkowe informacje:

www.polskaszkoła.edu.pl

Koła zainteresowań - rozwój młodych talentów

Przypominamy o wirtualnych kołach zainteresowań, uruchomionych przez ORPEG w ramach projektu „Otwarta szkoła - system wsparcia uczniów migrujących”.

Zajęcia w kołach zainteresowań umożliwiają polskim uczniom mieszkającym za granicą rozwój zainteresowań, talentów i uzdolnień z wielu różnych dziedzin.

Co istotne, nie trzeba być uczniem Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, by zapisać się do kół.

Każdy uczeń mieszkający za granicą może wziąć w nich udział. Proponujemy m.in. zajęcia z literatury, języka polskiego, matematyki, fizyki, chemii, geografii, a nawet wiedzy o teatrze!

Aby wziąć udział w zajęciach należy wypełnić deklarację zgłoszeniową, dostępną na stronie: Polskaszkoła.edu.pl (w zakładce Uczeń/ Koła przedmiotowe), a następnie przestać deklarację na adres:

krystyna.
cwiertniewska@
polskaszkoła.edu.pl

Metodyka e-learningu. Podstawy tworzenia dobrego szkolenia e-learningowego

Realizacja projektu „Otwarta Szkoła” to także możliwość intensywnego rozwoju dla nauczycieli uczestniczących w tym projekcie. Specjalnie dla nich prezentujemy cykl artykułów poświęconych metodyce e-learningu. Artykuły powstały na podstawie doświadczeń szeregu projektów Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanych przez różne instytucje od roku 2004.

Realizacja szkolenia e-learningowego rozpoczyna się już w chwili jego projektowania. Aby zrealizować szkolenie e-learningowe, oprócz treści, które mamy do przekazania oraz osób, które wezmą udział w szkoleniu, potrzebny jest sposób przekazania danych treści uczestnikom szkolenia. Metodyka szkoleń e-learningowych zajmuje się właśnie tym sposobem.

Określenie kierunku projektowania kursu

Przed rozpoczęciem projektowania kursu warto odpowiedzieć na poniższe pytania, biorąc pod uwagę cechy uczestników szkolenia¹:

- Kto będzie uczestnikiem kursu (profile grupowe)?
- Jakie jest nastawienie uczestników do szkoleń w systemie e-learning?
- Jaka jest motywacja uczestników do odbycia danego szkolenia?
- Jakie środki przekazu są dla nich najbardziej interesujące, najbardziej skuteczne?
- Jaki jest cel szkolenia, jakie zmiany postaw oraz zachowań mają się pojawić po zakończeniu kursu e-learning?
- Czy po pozytywnym zaliczeniu testu końcowego przewidziana jest dalsza część szkolenia w formie tradycyjnej (zgodnie z koncepcją *blended learning* - szkolenia łączone)?
- W jakich dziedzinach lub sytuacjach w praktyce pracowniczej ma być stosowana wiedza ze szkolenia?

Poznanie odpowiedzi na powyższe pytania pozwoli na pełne dopasowanie kursu do potrzeb zarówno osób zamawiających szkolenie, jak i jego uczestników².

Organizacja materiału dydaktycznego

Kolejne pytania, które pomogą określić aspekt organizacji materiału dydaktycznego³:

- Określenie celu dydaktycznego całego kursu oraz zadań szczegółowych - jaką wiedzę i jakie umiejęt-

ności powinien posiadać student po zakończeniu szkolenia;

- Odpowiedź na pytanie, jaki będzie sposób realizacji zamierzonego celu, które informacje muszą być przekazane bezpośrednio (w formie wykładu), po które można odesłać do literatury, innych stron WWW lub do pokrewnych przedmiotów;
- Ustalenie sposobu i wymagań dotyczących zaliczenia przedmiotu oraz zakresu wymaganej wiedzy;
- Staranne przemyślenie i określenie struktury kursu - podziału na mniejsze jednostki (moduły, lekcje), układu powiązań zarówno pomiędzy poszczególnymi częściami (modułami) bieżącego materiału, jak i odwołań do wiedzy wcześniejszej, a także - dla osób bardziej dociekliwych lub zainteresowanych - do informacji uzupełniających i rozszerzających;
- Przygotowanie właściwej treści wykładu, ilustracji, schematów i wykresów oraz tematów do dyskusji na forum;
- Opracowanie zestawu pytań i zadań sprawdzających zarówno do samooceny, jak i do oceny przez prowadzącego;
- Przygotowanie materiałów pomocniczych - słownik kluczowych pojęć, spis literatury podstawowej i uzupełniającej.

Znaczenie informacji

Szkolenia tworzy się pamiętając o ich celu. By szkolenie było przydatne w praktyce, pozyskane informacje powinny budować wiedzę uczestników szkolenia.

Piramida ta pomaga wyjaśnić, czym jest wiedza. Poszczególne jej elementy to: dane, informacja, wiedza i mądrość.

U samej podstawy tej piramidy leżą dane, które są ciągiem znaków, np. 549. Wyżej w hierarchii jest informacja, czyli dane i ich interpretacja, np. 549 litrów wody. Jeszcze bardziej złożona jest wiedza, są to informacje powiązane znaczeniem, np. 549 litrów wody sprzedano dziś w danym sklepie. Czwarty element tej piramidy, czyli mądrość, będąca na szczycie hierarchii, można określić jako wiedzę powiązaną (cdn. str. 4)

(ze str. 3) priorytetami i znaczeniami. Na przykład, dzięki mądrości możemy zadawać właściwie pytania dotyczące wiedzy.

Mądrość porządkuje wiedzę, wiedza porządkuje informacje, a informacje porządkują dane. To, co sprawia, że ta piramida istnieje w takiej hierarchii, to świadomość znaczenia elementów.

Tak samo, budując szkolenie e-learningowe, trzeba projektować je tak, by zaakcentowane były znaczenia informacji podawanych w materiałach. Uczestnik szkolenia zapoznaje się z bardzo dużą ilością nowych informacji i, tak jak pokazuje przedstawiona piramida, konieczne jest wskazanie mu, którym informacjom powinien poświęcić więcej uwagi, a które są mniej istotne. W taki sposób mamy większą szansę na zbudowanie wiedzy uczestnika szkolenia.

Dobre, czyli użyteczne, szkolenia e-learningowe są jak modele porządkujące informacje tak, by budowały one wiedzę u uczestników. Znaczenie informacji przekazywanych w szkoleniu jest podane w sposób bierny, np. prezentacji, lub w sposób aktywny, np. zadania.

Zaangażowanie ucznia

W procesie budowania wiedzy niezbędne jest zaangażowanie, ponieważ inaczej nie da się poznać znaczenia informacji. Im większe jest zaangażowanie ucznia, tym więcej przyswoi on nie tylko informacji, ale i umiejętności postępowania się nimi. Nauka daje lepsze efekty, gdy studenci angażują się w rozwiązywanie prawdziwych problemów i gdy studenci mogą stosować nabytą wiedzę w praktyce⁴. Ze względu na efekty w postaci wiedzy, kursy e-learningowe buduje się w taki sposób, by zaangażować osoby uczące się.

Należy dążyć do aktywizowania uczniów poprzez włączanie w proces uczenia i zapamiętywania jak największej liczby faktów, gdyż⁵:

- 10% zapamiętujemy z tego, co słyszymy,
- 20% zapamiętujemy z tego, co widzimy,
- 40% zapamiętujemy z tego, o czym rozmawiamy,
- 90% zapamiętujemy z tego, co robimy.

W nowym modelu uczenia się, indywidualnego lub w ramach organizacji, najważniejszą rolę odgrywają osoby⁶. W dydaktyce przeważa nadal model uczenia poprzez bierne zaangażowanie, tzn. przyswajanie podawanych informacji. Nowym modelem jest uczenie poprzez zaangażowanie aktywne, które skupia się na potencjale osoby ucznia jako odkrywcy. Uczniowie powinni brać czynny udział w budowaniu wiedzy, poprzez swój własny proces uczenia się⁷. Szkolenie e-learningowe może wyglądać zarówno jak biblioteka plików elektronicznych i nie zachęcać do odkrywania jej

zawartości, a może też budzić ciekawość i zaangażować uczestników poprzez różne formy zadań i współdziałania. Oba scenariusze są możliwe - metoda e-learningu pozwala na wiele - jednak istotne jest, by wykorzystać jej możliwości w sposób skuteczny oraz zgodny z postawionym sobie celem. Zatem, w trosce o nasze cele związane ściśle z budowaniem wiedzy uczestników szkolenia, warto stworzyć scenariusze z polotem, wspierając aktywność naturalnie obecną w procesie uczenia się.

Przy projektowaniu i budowaniu szkolenia według nowego modelu, warto zwrócić uwagę na 4 wyszczególnione aspekty procesu uczenia się. Z tej strategii korzysta rząd Singapuru - państwa, które zajmuje pierwsze miejsce na świecie

w testach wiedzy przeprowadzanych przez organizacje międzynarodowe:

- Kapitał wiedzy: programy szkolne powinny zostać zredukowane w 20 %, aby uczniowie mogli pracować nad rozwiązywaniem skomplikowanych problemów interdyscyplinarnych.
- Kapitał wyobraźni: polega na promocji nowych ekosystemów, "przyjaznych" dla innowacji i przedsiębiorczości.
- Kapitał emocjonalny: mający za zadanie tworzenie warunków stabilizacji emocjonalnej i spokoju, które przyciągną i zatrzymają najlepsze ekipy i kapitał międzynarodowy.
- Kapitał społeczny: skierowany na zrównoważone zatrudnienie i zagęszczanie podstawowych sieci społecznych.

Jest to metoda wyrastająca niewątpliwie ze świadomości złożoności istoty ludzkiej, co znajduje odzwierciedlenie w procesie uczenia się. Wszystkie wymienione powyżej elementy wpływają na siebie, a nazwanie ich kapitałami uwypukla ich znaczenie, ściśle związane z rozwojem. Dzięki aktywnemu zaangażowaniu w rozwijanie tego kapitału, stwarza się szansę na rozwój potencjału twórczego uczestników szkolenia, zorganizowanego według takiego modelu. Przez termin „metody aktywizujące” rozumie się nowe podejście do uczenia się, którego cechą zasadniczą jest akcentowanie aktywności i zaangażowania uczących się w proces uczenia, a także „podkreślanie znaczenia ekspresji, rozwijania indywidualności, uczenia się przez doświadczenie, nabywania umiejętności życiowo ważnych.”⁸

Szczególne znaczenie doświadczenia w pracy szkoleniowej jest odzwierciedlone w koncepcji uczenia się przez doświadczenie (*experiential learning*) Davida Kolba. Proces uczenia się postrzega się jako pewien cykl, w którym zasadniczą rolę odgrywa doświadczenie jednostki oraz jego analiza⁹. Cykl ten jest obiegami zamkniętym, więc w rzeczywistości może oznaczać spiralę rozwoju. (cdn. str. 5)

**Nauka daje lepsze efekty,
gdy studenci angażują się
w rozwiązywanie
prawdziwych problemów
i gdy studenci mogą
stosować nabytą wiedzę
w praktyce.**

(ze str. 4)

W cyklu wyodrębnić można cztery powiązane ze sobą etapy. Pierwszy etap polega na uczestnictwie w konkretnym, odbywającym się „tu i teraz” doświadczeniu (działaniu, czynności). Zaraz po nim następuje refleksyjna obserwacja, czyli analiza wykonanej czynności z różnych punktów widzenia. Kolejny etap określany jako abstrakcyjna konceptualizacja polega na wyciągnięciu wniosków z doświadczenia oraz na tworzeniu uogólnień, teorii, konceptualizacji, które łączą obserwację w spójną całość. Ostatni etap - aktywne eksperymentowanie - zakłada zastosowanie wypracowanych teorii w praktyce, w nowym doświadczeniu czy kolejnym podjętym działaniu.

Według Kolba „uczenie się to proces, w którym wiedza powstaje poprzez transformację doświadczenia”. Oznacza to, że „doświadczenie jest bezużyteczne, jeśli nie zostanie przemyślane to, co się wydarzyło, i refleksja ta nie zostanie przełożona na język praktycznego zastosowania”. W dalszej konsekwencji, spirala rozwoju, która wyłania się z koncepcji uczenia się przez doświadczenie, powoduje zbudowanie wiedzy i aktywności nie tylko wokół tematów szkoleń, ale też angażuje wszystkie sfery rozwoju osoby.

Tekst powstał na podstawie podręcznika „Metodyka Szkoleń eLearningowych” opracowanego w ramach programu EFS - EQUAL w ramach projektu „Want2Learn - Chcę się Uczyc”. Podręcznik pod redakcją Grzegorza Zajczkowskiego. Autorką tej części jest Olga Kozłowska.

¹ Informacje za dokumentacją p. Adama Nowickiego oraz jego firmy Thought&Done. Pełna dokumentacja dostępna jest na stronie <http://www.click2edu.pl/elearning/index.php?t=23>

² Zapoznaj się także z praktycznym opracowaniem określaniem kierunku szkoleń - przykładowa publikacja to <http://wm.politechnika.koszalin.pl/kmp/konf/2005/referaty/Bochnak.pdf>

³ Szereg informacji z tego podrozdziału pochodzi z publikacji p. Marii Zajac dostępnej w czasopiśmie e-Mentor wydawanego przez Centrum Edukacji Niestacjonarnej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie w tym Maria Zajac, Dydaktyczne aspekty tworzenia kursów online, <http://WWW.e-mentor.edu.pl/artukul.php?numer=6&id=69&czesc=15>.

⁴ Merrill, First principles of instruction, Educational Technology Reserach and Development, 50(3), strona 43-59,2000r.

⁵ Opracowanie: Dorota Redd-Sawczuk, Metody aktywizujące - Wstęp, <http://eduseek.interklasa.pl/artykuly/ida/4303/>

⁶ Roberto Carniero, Nowa wiedza, nowe procesy uczenia się i tworzenia wartości (Nić Ariadny) <http://elearningeuropa.info/>

⁷ Nowy paradygmat nauczania w edukacji szkolnej, streszczenie raportu „New Learning Environments In School Education” (Pol. Nowe środowiska nauczania w edukacji szkolnej). Publikacja dostępna na portalu www.elearningeuropa.info

⁸ D.Kolb, I.B.Rubin, J.M.Mcintyre, 1973, za G.Titley,2002, s 47.

⁹ Agnieszka Maszkowska, Trenerzy w organizacjach pozarządowych na tle procesu profesjonalizacji trzeciego sektora w Polsce. Publikacja dostępna na <http://portal.engo.pl/files/stop.engo.pl/public/trenerzy.pdf>

Czesław Miłosz multimedialnie

Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą/ Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie ogłasza konkurs „Czesław Miłosz multimedialnie”. Konkurs jest adresowany do polonijnych placówek oświatowych i trwa do 15 grudnia 2011 roku. Przypomnijmy, rok 2011 został ogłoszony przez Sejm RP Rokiem Czesława Miłosza.

Celem Konkursu jest promocja i wspieranie rozwoju oświatowych placówek polonijnych oraz popularyzacja oryginalnych stron internetowych przedstawiających obchody Roku Czesława Miłosza.

Do udziału w konkursie zaproszone są wszystkie polonijne placówki oświatowe posiadające stronę WWW w języku polskim, na której zaprezentowane będą informacje na temat życia i twórczości Czesława Miłosza oraz/lub relacje z obchodów roku polskiego noblisty.

Przykłady zajęć, które można zorganizować w szkole w ramach konkursu i obchodów Roku Miłosza:

- Konkurs na prezentację multimedialną: Czesław Miłosz - twórca współczesny.
- Konkurs na interpretację poezji Czesława Miłosza - nagrania audio uczniów wybranego wiersza Czesława Miłosza.
- Konkurs na bazę danych zasobów internetowych dotyczących życia i twórczości Czesława Miłosza - Czesław Miłosz w sieci.
- Konkurs plastyczny: Moja wizja

twórczości Czesława Miłosza - ilustracja graficzna wybranego wiersza Czesława Miłosza w postaci cyfrowej.

- Konkurs muzyczny: Czesław Miłosz - Kraina poezji... śpiewanej - nagrania muzyczne zawierające interpretację wierszy Czesława Miłosza.

Nagrodą w konkursie „Czesław Miłosz multimedialnie” jest prawo do postępowania się znakiem graficznym Konkursu na swojej stronie internetowej i pamiątkowy dyplom, pomoce dydaktyczne oraz możliwość uczestnictwa twórców nagrodzonej strony WWW w wybranym kursie organizowanym przez Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie.

**Serwis internetowy
Roku Czesława
Miłosza:
www.milosz365.pl**

Regulamin konkursu oraz formularz zgłoszeniowy są dostępne na stronie: www.pcn.lublin.pl

Rok Odkrywania Talentów. Ciekawe strony

Prezentujemy zbiór linków do ciekawych stron edukacyjnych, w szczególności związanych z odkrywaniem talentów:

Ministerstwo Edukacji Narodowej: www.men.gov.pl

Rok Odkrywania Talentów: www.roktalentow.men.gov.pl

Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą: www.polskaszkola.edu.pl,
www.orpeg.pl

Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą/ Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie:
www.pcn.lublin.pl

Magazyn Talentów: www.magazyntalentow.pl

Centrum Nauki Kopernik www.kopernik.org.pl

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci www.fundusz.org

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności www.pafw.pl

Centrum Edukacji Obywatelskiej www.ceo.org.pl

Centrum Myśli Jana Pawła II www.centrumjp2.pl

Szkoła Festiwalu Nauki www.sfn.edu.pl

Centrum Edukacji Artystycznej www.cea.art.pl

Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości www.fep.lodz.pl

Fundacja na rzecz Nauki Polskiej www.fnp.org.pl

Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży www.pcyf.org.pl

Polski Portal Edukacyjny Interkl@sa www.interklasa.pl

Związek Harcerstwa Polskiego www.zhp.pl

Ośrodek Rozwoju Edukacji www.ore.edu.pl

Centralna Komisja Egzaminacyjna www.cke.edu.pl

Instytut Badań Edukacyjnych www.ibe.edu.pl

Otwarta szkoła na FB

Przypominamy, że Otwarta szkoła jest już na Facebooku! Zachęcamy do „polubienia” naszego profilu.

To prosty sposób, aby być na bieżąco z praktycznymi informacjami i ciekawostkami dotyczącymi nie tylko projektu „Otwarta Szkoła”, ale i polskiej edukacji za granicą.

Zapraszamy: www.facebook.com/otwartaszkoła

ORPEG
OŚRODEK ROZWOJU
POLSKIEJ EDUKACJI ZA GRANICĄ

OTWARTA SZKOŁA
SYSTEM WSPARCIA UCZNIÓW MIGRUJĄCYCH

ul. Rolna 175
(okolice metra Służew)

02-729 Warszawa
Polska

TEL +48 22 622 37 92/93
FAX +48 22 853 87 02/03

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Więcej informacji o nas:

www.orpeg.pl
www.polskaszkoła.edu.pl

Opracowanie: Zespół projektu „Otwarta Szkoła”
Źródło: materiały własne, serwis internetowy MEN

Na Państwa uwagi, komentarze oraz sugestie czekamy pod adresem: spzg@spzg.pl